

ideology of the information society in the humanities and the scientific discourse of the 21st century: methodology research)", *Gileya*, Issue 116 (1), p. 137–141.

11. Maksymenyuk, MYu & Nikitenko, V.A. 2016, 'Informatsiyno-komunikatyvne suspil'stvo yak riznovyd skladnoyi sotsial'noyi systemy i vzayemodiyi (Information and communicative society as a kind of complex social systems and interaction)', *Humanitarnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, Issue 66, p. 266–278.

12. Sosnin, OV, Voronkova, VH & Nikitenko V. ta in. 2017, 'Informatsiyno-komunikatyvnyy menedzhment: zarubizhnyy ta vitchyznyanyy dosvid: navch. posib. (Informational and communicative management: foreign and domestic experience)', *Kyiv: KPI im. Ihorya Sikors'koho*, 316 p.

13. Sosnin, OV. 2016, 'Problemy zrostayuchoyi roli informatsiyno-komunikatsiynoyi funktsiyi derzhavy v umovakh informatsiynoho suspil'stva ta shlyakhy yikh vyrishennya (Problems of increasing the role of information and communication functions of the State in terms of the information society and the ways of their solution)', *Humanitarnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi. Zaporizhzhya*, Issue 65, p. 164–176.

14. Bazaluk, O. 2015, 'Postmodernism: philosophy of education', *Future Human Image*, Vol. 5, 9-22.

15. Svyrydenko, D. 2017, 'Divided Universities: The Postcolonial Experience of Contemporary Ukrainian Higher Education', *Future Human Image*, Vol. 7, p. 128-134.

УДК 31.011-057.8

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА В КОНЦЕПЦІЇ LIFELONG LEARNING

NON-FORMAL EDUCATION IN THE CONCEPT OF LIFELONG LEARNING

О.П.Кивлюк

Актуальність дослідження.

В умовах розвитку інформаційного суспільства, масового впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, збільшення об'єму інформаційних потоків, скорочення життєвого циклу знань, підвищення вимог до професійних характеристик особистості, швидкоплинності соціальних змін і т.д. освіта втрачає свій базовий одноразовий характер і набуває властивостей послідовного, системного, безперервного процесу.

Постановка проблеми. Чи можна вважати неформальну освіту в межах поняття перманентної освіти такою, яка б відповідала сучасному компетентнісному

Urgency of the research.

Under the conditions of information society development, mass introduction of information and communication technologies, increase of information flows volume, reduction of knowledge life cycle, increase of requirements to professional characteristics of an individual, transience of social change, etc. education is losing its underlying one-time nature and is acquiring the properties of a consistent, systematic, continuous process.

Target setting. Can we consider non-formal education within the framework of the concept of lifelong learning the one that will meet the modern competence approach to

підходу до підготовки фахівців у певній галузі?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика неперервного навчання в Україні розглядалася в роботах наступних вчених: В. Андрущенко, В. Воронкової, І. Зязюна, Н. Ничкало, С. Сисоєвої, М. Степка тощо. Неформальна освіта не тільки в Україні, а й за кордоном висвітлювалася в публікаціях О. Биковської, В. Заярної, І. Петрової, В. Стрижалківської, Н. Савченко та інших.

Постановка завдання. У зв'язку з стрімкою трансформацією професійної діяльності виникає необхідність у пошуку нових підходів до класифікації професій та модернізації вищої освіти взагалі. Часткове вирішення цього завдання можливо за рахунок освіти в межах принципів навчання протягом життя. Отже, в межах завдання даної статті ми намагатимемося виявити значення неформальної освіти, як засобу саморозвитку особистості, в процесі становлення її професійних компетентностей і творчих здібностей.

Виклад основного матеріалу. Неформальна безперервна освіта, на наш погляд, формується на основі уявлень людини про ймовірне поле своєї професійної активності та можливих векторах особистісного просування в цьому полі, або ж як складової саморозвитку, чи то самоосвіти в межах самореалізації та підвищення самооцінки, або ж підняття власного статусу, іміджу тощо. Межі цього поля з одного боку визначаються рівнем розвитку відповідної науки, яка є теоретико-методологічною основою професійної діяльності та відповідним інноваційним досвідом, а з іншого – можливостями, схильностями, здібностями, аксіологічною та мотиваційно-вольовою складовою, характером особистості.

Висновки. Безперервна освіта не повинна слугувати лише постійному професійно-компетентнісному зростанню особистості з одного боку, і ти більше, не може бути переведеною з класичної в статус «хоббі», або ж «захоплення» – з

experts training in a certain area?

Actual scientific researches and issues analysis. Problems of lifelong learning in Ukraine were considered in the works by the following scholars: V. Andrushchenko, V. Voronkova, I. Ziazuna, N. Nichkalo, S. Sysoieva, N. Stepka, etc. Non-formal education is covered in the publications of O. Bykovskaia, V. Zaiarna, I. Petrova, V. Stryzhalkivska, N. Savchenko and others not only in Ukraine but also abroad.

The research objective. Due to the rapid transformation of professional activities, there arises a need to search for new approaches to classification of occupations and modernization of higher education in general. A partial solution to this problem is possible by education based on the principles of lifelong learning. So, within the scope of this article, we will try to identify the value of non-formal education as a means of self-development of a personality in the process of professional competences and creative abilities formation.

The statement of basic material. Non-formal continuous education, in our view, is formed on the basis of a person's beliefs about the likely field of their professional activity and possible vectors of personal development in this field, or as a component of self-development, either self-education in self-realization and self-esteem increase or raising their own status, image and the like. The boundaries of this field, on the one hand, are determined by the level of development of the relevant science that is a theoretical and methodological basis of professional activities and relevant innovative experiences, and on the other hand – by the opportunities, inclinations, abilities, axiological and motivational and volitional component, character of an individual.

Conclusions. Continuous education should not only serve to constant professional and competence growth of a personality on the one hand, and cannot be transferred from classical to the status of a "hobby" or "passion". So, non-formal education in the

іншого. Отже, неформальна освіта в концепції *lifelong learning* не вичерпує всіх питань, які виникають перед людиною в умовах глобалізаційних змін та викликів сучасності, а є лише однією з складових стратегічного завдання освіти як мультикультурного процесу розвитку особистості в високодуховній, технологічно розвиненій цивілізації.

Ключові слова: безперервна освіта, освіта дорослих, навчання протягом життя, неформальна освіта, інформальна освіта.

concept of lifelong learning does not exhaust all issues that arise before a man under the conditions of global changes and challenges, but it is only one of the components of strategic objectives of education as a multicultural process of personality development in highly spiritual, technologically advanced civilization.

Keywords: continuous education, adult education, lifelong learning, non-formal education, informal education.

Актуальність теми дослідження. Рівень перетворень, які відбуваються сьогодні в освіті, можна було б охарактеризувати, як «освітню революцію». Фактично, в «освітній революції» відображено всі складові революційної системи, що входить у синтетичну революцію як механізм цивілізаційного розвитку: системна (технологічна, екологічна, інформаційна); людська (переклад системності навколишнього світу, що зростає відповідно до дії «законів адекватності» в адекватну системність внутрішнього світу людини); інтелектуально-інноваційна (інтелектуальна, інноваційна, креативна); квалітативна (революція якості); рефлексія (революція в системі суспільного інтелекту, становлення людинознавства, становлення нових парадигм в організації єдиного корпусу знань) [3, с. 28].

В умовах розвитку інформаційного суспільства, масового впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, збільшення об'єму інформаційних потоків, скорочення життєвого циклу знань, підвищення вимог до професійних характеристик особистості, швидкоплинності соціальних змін і т.д. освіта втрачає свій базовий одноразовий характер і набуває властивостей послідовного, системного, безперервного процесу.

Постановка проблеми. Чи можна вважати неформальну освіту в межах поняття перманентної освіти такою, яка б відповідала сучасному компетентнісному підходу до підготовки фахівців у певній галузі? Та чи може

неформальна освіта в повній мірі вирішувати завдання освіти як одного з провідних складників сучасної культури?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика неперервного навчання в Україні розглядалася в роботах наступних вчених: В. Андрущенко, В. Воронкової, І. Зязюна, В. Кременя, Н. Ничкало, С. Сисоєвої, Н. Семенюк, М. Степка, тощо. Неформальна освіта не тільки в Україні, а й за кордоном висвітлювалася в публікаціях О. Биковської, І. Бірюкова, В. Заярної, Т. Мухлаєва, І. Петрової, В. Стрижалківської, Н. Савченко та інших. Серед зарубіжних вчених, які внесли значний внесок у розвиток неформальної освіти: Дж. Дьюї, К. Маннгейм, М. Ноулз, Ф. Кумбс, А. Роджерс, П. Фордхем та інші.

Постановка завдання. Незаперечним лишається і той факт, що у зв'язку з стрімкою трансформацією професійної діяльності (від дуже вузької спеціалізації, до спеціалістів широкого профілю, які володіють декількома іноземними мовами, мають два, а то і більше дипломи про вищу освіту, наукові ступені тощо) виникає необхідність у пошуку нових підходів до класифікації професій та модернізації вищої освіти взагалі. Часткове вирішення цього завдання можливо за рахунок освіти в межах принципів навчання протягом життя. Отже, в межах завдання даної статті ми намагатимемося виявити значення неформальної освіти, як засобу саморозвитку особистості, в процесі становлення її професійних компетентностей і творчих здібностей.

Виклад основного матеріалу. Криза в освіті призвела до появи такого поняття, як безперервна освіта, що набула особливої привабливості. Теоретично, у відповідності до концепції *lifelong learning*, людина повинна не тільки все життя вчитися, а й мати соціально-економічні можливості для цього. Цивілізація, що постійно розвивається і змінюється, потребує відповідної особистості, яка б володіла необхідними якостями та здібностями при певних умовах і ризиках.

Термін *lifelong learning*, або безперервна освіта, з'явився в середині 60-х рр. XX ст. та набув концептуального статусу. Ідея *lifelong learning* достатньо довгий період знаходилась в ейфорійному стані, коли вона розглядалась як панацея від всіх суспільних «хвороб». Лише в 90-х роках XX століття безперервна освіта знайшла своє практичне відображення при розробці національних програм розвитку освіти в різних країнах світу.

У світовій педагогічній літературі поняття «безперервна освіта» виражається через такі терміни: «триваюча освіта» (*continuing education*, *continuous education*), «освіта протягом життя», «довічна освіта» (*life-long education*), «перманентна освіта» (*permanent education*), «подальша освіта» (*further education*), «освіта дорослих» (*adult education*), «освіта, що відновлюється» (*recurrent education*) тощо.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження дозволяє дійти висновків, що сутність феномена безперервної освіти в освітньому вітчизняному і європейському просторах розкривається в таких положеннях (І.А. Зязюн, Н.Г. Ничкало, П.Г. Щедровицький) [5, с. 449]:

1. «Динамізм сучасної цивілізації, нарощування її культурного шару, посилення соціальної ролі особистості, її зростаючі потреби, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки і технології передбачають заміну формули «освіта на все життя» формулою «освіта через усе життя», «освіта впродовж життя».

2. Центальною ідеєю безперервної освіти є розвиток людини як особистості, суб'єкта діяльності та спілкування протягом усього життя.

3. Розуміння розвитку як безперервного процесу необхідно поєднати з принципом розвиваючого навчання, з орієнтацією освітньо-виховної діяльності не тільки на пізнання, а і на перетворення, трансформацію дійсності, на самоздійснення, самореалізацію особистості, що потребує перехід від інформаційного до продуктивного навчання, від школи пам'яті до школи думки, почуття й активної соціальної дії.

4. Системоформуючим чинником безперервної освіти постає суспільна потреба в постійному розвитку особистості кожної людини, її творчого самоздійснення.

5. Для кожної людини безперервна освіта постає процесом формування та задоволення її пізнавальних запитів і духовних потреб, розвитком задатків і здібностей у мережі державно-суспільних навчальних закладів і шляхом самоосвіти, гарантією збереження її як особистості і професіонала в динамічному, мінливому світі.

6. Для суспільства в цілому безперервна освіта є механізмом розширеного відтворення професійного і культурного потенціалу нації, умовою розвитку суспільного виробництва, прискорення соціально-економічного прогресу країн.

7. Головними особливостями безперервної освіти є гуманізм і демократизація освіти, що випереджає характер змісту і спрямованості освітніх програм стосовно відсутності суспільної практики, гнучкість і різноманіття використовуваних засобів, способів і організаційних форм, відкритість освітньої системи процесу подальшого самовдосконалення та розвитку.

8. Досягнення цілей безперервної освіти людини вимагає наступності та багатоваріантності змісту загальної та професійної освіти відповідно до динаміки потреб індивідуальної діяльності та суспільної практики».

Сучасне філософсько-педагогічне осмислення концепту безперервної освіти обумовлено перш за все новими «викликами» для системи освіти в умовах глобалізаційних змін. Lifelong learning – це насамперед соціальне явище, представлене у вигляді освітньої діяльності протягом всього життя, яке є необхідною умовою динамічного та ефективного розвитку суспільства. Отже, lifelong learning орієнтується на постійне, систематичне, послідовне вдосконалення і багатогранний, цілісний, повноцінний розвиток людини як

особистості протягом усього життя, підвищення можливостей професійної і соціокультурної адаптації її у світі, що швидко змінюється.

Ще на початку 70-х років в своїх роботах відомий дослідник Р. Даве визначив, у рамках програми розвитку теоретичних основ безперервної освіти Інституту освіти ЮНЕСКО, щодо базових принципів безперервної освіти відносяться [1]: реалізація освітньої діяльності (навчання, виховання, розвитку) протягом всього життя людини; включення в систему освіти крім навчальних, підготовчих, дошкільних, позашкільних, вищих навчальних закладів, центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації, тобто формальної освіти, неформальних та інформальних форм освіти; інтеграція між етапами освіти та напрямками; універсальність, гуманізація та демократичність освіти; поєднання базової та професійної освіти; індивідуалізація та диференціація навчання; гнучкість і різноманітність змісту, форм, засобів, методик, часу і місця навчання; відкритість освітньої системи процесу подальшого самовдосконалення та саморозвитку.

Переваги lifelong learning очевидні, нагадаємо деякі з них: отримання нових та оновлення відомих знань, вмінь та навичок; отримання новітнього досвіду та презентація власного; професійне та інтелектуальне зростання; формування та задоволення пізнавальних запитів, внутрішніх, духовних, морально-етичних потреб, розвиток творчих здібностей та креативності, збагачення культурного потенціалу нації тощо.

Отже, lifelong learning орієнтується на постійне, систематичне, послідовне вдосконалення і багатогранний, цілісний, повноцінний розвиток людини як особистості протягом усього життя, підвищення можливостей професійної і соціокультурної адаптації її у світі, що швидко змінюється.

Аналізуючи систему lifelong learning в контексті розвитку здібностей та отримання відповідних можливостей для успішної життєдіяльності через професійний універсалізм, можна зробити висновок, що затребуваними стають такі особистісні якості та характеристики: мобільність, креативність,

комунікабельність, відповідальність, здатність до швидкого навчання та отримання навичок, вміння використовувати отримані знання в незнайомих критичних ситуаціях тощо.

Як стверджує Н. Семенюк [6], компетентнісна модель безперервної освіти має ґрунтуватися на таких основних компетенціях, а саме: вміння вчитися (пошук та засвоєння інформації, увага, пам'ять, мислення, здібності тощо); соціалізація (здатність до колективної дії, комунікабельність, орієнтація в соціальних ситуаціях); професіоналізм (інтегрована характеристика ділових та особистісних якостей фахівця); загальнокультурна компетентність (розвиток та підвищення рівня навченості та вихованості, освоєння культурного простору, розширення світогляду); здоров'язберігаюча компетентність включає психолого-правовий, культурно-тематичний та психолого-дидактичний компоненти; громадянська компетентність, яка забезпечує не тільки процвітання суспільства, а й визначає соціальну поведінку особистості, її задоволеність життям і собою; підприємницька компетентність (модель поведінки, що дозволяє вирішувати певних комплекс бізнес-завдань та досягати високих результатів діяльності.

У структурі безперервної освіти можна виділити декілька підсистем, а саме: формальна, неформальна, інформальна та самоосвіта. Кожна з яких, у свою чергу, може набувати статусу загальної і професійної. Дані підсистеми мають свою ієрархію та діють за принципом – кожний наступний ступінь дає освіту більш високого рівня, або ж існують паралельно одна до іншої. «Кожна з означених складових охоплює усі вікові категорії громадян, має різні напрями (професійна, громадянська, хобі-освіта тощо), організаційні, інституційні, методико-технологічні, управлінські та інші особливості. Зазначене дає підстави для виокремлення таких важливих для нашого дослідження концептів, як неформальна освіта дорослих (людей середнього, старшого, похилого віку), неформальна освіта молоді і неформальна освіта дітей (позашкільна освіта)» [2, с.39].

Безперервна освіта базується на принципі компліментарності формальної та неформальної освіти, що уможливорюється за рахунок змістової альтернативності останньої, так як «в суспільстві відносної нестабільності відтворення соціальності особистості визначається не «поглибленням» освіти, екстенсивністю освітнього періоду, а інтенсифікацією соціальних контактів, збереженням життєвих світів, потребою в професійному перевизначенні і пошуку нових життєвих орієнтирів» [6, с.21-22].

Щодо неформальної освіти, то у більшості визначень, – це будь-який вид систематичної (хоча і не щоденної), послідовної (хоча і не систематизованої, а подекуди і не логічної), організованої діяльності, яка не співпадає ні по формі, ні по змістовому наповненню, ні по наявності офіційного документу про сертифікацію та отримання певного освітнього рівня (свідоцтво, диплом, атестат, сертифікат) з навчальними закладами класичної формальної освіти. Мова йде не лише про держані, а й про приватні заклади освіти, бо в будь-якому випадку, другі – завжди працюють в межах державної ліцензії та атестації. Тим не менше, до закладів неформальної освіти можна віднести наприклад такі організації: суспільні навчальні центри, громадські освітні організації, профільно-освітні курси, семінари-тренінги, гуртки тощо. Методи навчання при неформальній освіті носять експериментальний, новаторський характер, а завдання навчання, як правило, можна охарактеризувати як такі, що мають практичну і нагальну природу.

Не погоджуючись з тезою про те, що «неформальна освіта дає можливість отримати освіту тим, хто немає можливості відвідувати школи, коледжі, інститути підвищення кваліфікації та перепідготовки, університети, позашкільні навчальні заклади тощо», неформальна освіта – це додаткова освіта, яка швидше є інструментом саморозвитку, самореалізації та

самовдосконалення особистості, що є невід’ємною складовою освіти та необхідною умовою сталого розвитку суспільства взагалі.

Сучасний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх впровадження в освітній процес різних рівнів дають можливість отримати класичну формальну освіту не відвідуючи «стіни» навчального закладу. Одним з яскравих прикладів є дистанційна освіта, яка в поєднанні з традиційною демонструє достатньо високу результативність. Дистанційне навчання вже дістало правову підтримку. Прийнято низку законів та постанов Міністерства освіти і науки України, що визначають його значимість і сферу застосування. Саме ця система може найбільш адекватно й гнучко реагувати на потреби суспільства та забезпечувати реалізацію конституційного права на освіту кожного громадянина країни [4]. У Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні зазначено, що дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, яка реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання, які складаються з педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Фахівці зі стратегічних проблем освіти дистанційну форму навчання називають освітньою системою XXI століття. В світі на неї зроблено величезну ставку, оскільки результати суспільного прогресу, раніше зосереджені на техносфері нині концентруються на інфосфері [3, с.196].

Інформатизація освіти створює передумови для широкого впровадження в педагогічну практику нових методів і моделей організації навчального процесу, що, у свою чергу, змінює роль учителя, методики, організаційні форми навчання і т. ін. Саме вона пред’являє нові вимоги до фахових якостей педагогічних кадрів. Темпи науково-технічного прогресу сьогодні вимагають від майбутніх фахівців уміння адаптуватися в умовах швидкої зміни поколінь техніки і технології, поповнювати протягом стислого часу свої професійні знання та постійно підвищувати професійну

компетентність. У XXI ст. неписьменними будуть не ті, хто не може читати й писати, а ті, хто не може навчатися та перенавчатися. Формальна освіта дає можливість вижити, самоосвіта – сприяє стабільному успіху у професійній кар'єрі. Ті, хто розуміє, що постулат про придбання однієї професії є застарілим, прагнуть оволодіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, щоб не відставати від змін, які постійно супроводжують наше суспільство [3].

Неформальна безперервна освіта, на наш погляд, формується на основі уявлень людини про ймовірне поле своєї професійної активності та можливих векторах особистісного просування в цьому полі, або ж як складової саморозвитку, чи то самоосвіти в межах самореалізації та підвищення самооцінки, або ж підняття власного статусу, іміджу тощо. Межі цього поля з одного боку визначаються рівнем розвитку відповідної науки, яка є теоретико-методологічною основою професійної діяльності та відповідним інноваційним досвідом, а з іншого – можливостями, схильностями, здібностями, аксіологічною та мотиваційно-вольовою складовою, характером особистості.

Отже, з цієї точки зору, неформальна освіта є більш гнучкою та різноманітною складовою системи *lifelong learning*, якій характерна висока ефективність, що обумовлюється: мотивацією, цілеспрямованістю, індивідуалізацією, цілепокладанням, гнучкою системою фінансування тощо. Але неформальна освіта, як така що існує сама по собі, має і певні недоліки. І самою важливою з них є відсутність офіційного документу про отримання відповідного рівня освіти та професійної кваліфікації, що унеможливорює офіційне працевлаштування з наступною перспективою кар'єрного зростання.

Нині, неформальна освіта в Україні виконує наступні завдання, які входять до принципів реалізації концепції *lifelong learning*, а саме: розвитку

особистості, адаптування до суспільних змін та викликів, підвищення рівня знань та професійної кваліфікації.

Висновки. Сучасне осмислення феномену lifelong learning та її складової, неформальної освіти, потребує системного аналізу у визначенні взаємозв'язку глобалізації, розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та реалізації конкретної національної освітньої політики держави, в обговоренні менеджменту освітніх послуг, у розгляді морально-етичних, релігійних та гендерних питань освіти і виховання.

Безперервна освіта не повинна слугувати лише постійному професійно-компетентнісному зростанню особистості з одного боку, і тим більше, не може бути переведеною з класичної в статус «хоббі», або ж «захоплення» – з іншого. Безперервна освіта має створити певний концепт з формальної, неформальної та інформальної освіти, який би задовольняв потребам сучасного цивілізаційного розвитку. Отже, неформальна освіта в концепції lifelong learning не вичерпує всіх питань, які виникають перед людиною в умовах глобалізаційних змін та викликів сучасності, а є лише однією з складових стратегічного завдання освіти як мультикультурного процесу розвитку особистості в високодуховній, технологічно розвиненій цивілізації.

Список використаних джерел

1. Dave, R. 1976, 'Foundation of Lifelong Education: Some Methodological Aspects', *Foundation of Lifelong Education*. – Hambourg, p. 34.
2. Заярна, ВС. 2015, 'Проблема неформальної освіти дітей і молоді в ЄС у контексті дослідницьких тенденцій української педагогічної науки', *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III(34)*, Issue: 69, с. 39-41.
3. Кивлюк, ОП. 2011, 'Інформаційна педагогіка: філософія, теорія, практика: монографія' Київ: Вид-во УАН ВІР, 336 с.
4. Клопов, РВ. 2005, 'Генезис дистанційного навчання', *Педагогічний процес: теорія і практика*, № 2., с. 37–46.
5. Ничкало, НГ. & Зязюна ІА. 2000, 'Неперервна професійна освіта : монографія', Київ: Вид-во «Віпол», 636 с.
6. Семенюк, НВ. 2015, 'Філософські засади безперервної освіти на початку ХХІ століття: автореф. дис. докт. філос. наук : 09.00.10 (філософія освіти)', Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 34с.

References

1. Dave, R. 1976, 'Foundation of Lifelong Education: Some Methodological Aspects', *Foundation of Lifelong Education*. – Hambourg, p. 34.
2. Zaiarna, VS. 2015, 'Problema neformalnoi osvity ditei i molodi v YeS u konteksti doslidnytskykh tendentsii ukrainskoi pedahohichnoi nauky (The problem of non-formal education of children and youth in the EU in the context of the research trends of Ukrainian pedagogical science)', *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III(34), Issue: 69, p. 39-41.
3. Kyvliuk, OP. 2011, 'Informatsiina pedahohika: filosofiia, teoriia, praktyka: monohrafiia (Informational pedagogy: philosophy, theory and practice: a monograph)' Kyiv: Vyd-vo UAN VIR, 336 p.
4. Klopov, RV. 2005, 'Henezys dystantsiinoho navchannia (The genesis of distance learning)', *Pedahohichni protses: teoriia i praktyka*, № 2., p. 37–46.
5. Nychkalo, NH. & Ziaziuna IA. 2000, 'Neperervna profesiina osvita : monohrafiia (Continuing vocational education: monograph)', Kyiv: Vyd-vo «Vipol», 636 p.
6. Semeniuk, NV. 2015, 'Filosofski zasady bezperervnoi osvity na pochatku XXI stolittia: avtoref. dys. ... dokt. filos. nauk : 09.00.10 (filosofiia osvity) (Philosophical Foundations of continuing education at the beginning of the XXI century: author's abstract, dissertation. Doctor of Philosophical Sciences: 09.00.10 (philosophy of education))', Kyiv: NPU imeni M.P. Drahomanova, 34p.

УДК 316.32:004]:37.014.6

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ЕВОЛЮЦІЇ ВІД ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ДО «СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ»

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF EDUCATION QUALITY MANAGEMENT
UNDER THE CONDITIONS OF EVOLUTION FROM INFORMATION SOCIETY TO
“KNOWLEDGE SOCIETY”

С.А. Воденніков

Актуальність дослідження.

Актуальність полягає в тому, що стаття реалізує аналіз освіти з точки зору досягнення якості освіти, що аналізується як складний соціальний і культурний феномен, та виступає фактором розвитку «суспільства знань».

Постановка проблеми. В статті необхідно здійснити концептуалізацію управління якістю освіти в умовах

Urgency of the research lies in the fact

that the article performs the analysis of education from the point of view of education quality achievement that is analyzed as a complex social and cultural phenomenon and is a factor of “knowledge society” development.

Target setting. The article attempts to perform conceptualization of education quality management under the conditions of